

Utbildningsvetenskaplig kärna I för förskollärare, grundlärare och ämneslärare

Core of Educational Science I for Preschool Teachers, Teachers in Extended School, Primary and Secondary Education

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: CUVK10

Version: 2.0

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2017-05-11

Gäller från: HT 2017

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 67%, Verksamhetsförlagd utbildning 33%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till något av följande utbildningsprogram vid Högskolan i Borås

- Förskolläraryrket, 210 högskolepoäng
- Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 högskolepoäng
- Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 högskolepoäng
- Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 högskolepoäng
- Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska, engelska, svenska som andraspråk, 270 högskolepoäng

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen behandlar läraryrket ur både ett historiskt och ett samhällsperspektiv. Centralt är frågor som rör demokrati, värdegrund, inkludering, jämställdhet och jämlikhet med särskild betoning på genus, klass och etnicitet. Läraryrket behandlas också ur ett mer verksamhetsnära perspektiv där forskning om barns och ungas utveckling och lärande samt lek och estetiska läroprocesser sätts i relation till didaktik och lärares förhållningssätt. Fokus läggs också på samspelets och kommunikationens betydelse för utveckling och lärande. I kursen ingår en kortare sammanhängande VFU samt fältdagar.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

1. Kunskap och förståelse

1.1 beskriva förskolans och skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på yrkesrollen samt organisation, villkor och samhällsuppdrag.

1.2 beskriva hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck olika styrdokument och policytexter för förskola och grundskola

1.3 redogöra för hur synen på barn/elever i behov av särskilt stöd har förändrats över tid, samt beskriva hur verksamheten i förskolan/grundskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande

1.4 beskriva centrala teorier om kunskap, lärande och barns/elevers utveckling

1.5 redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa

1.6 redogöra för regler om upphovsrätt och sekretess rörande förskola/grundskola

2. Färdighet och förmåga

2.1 använda digitala redskap för de egna studierna inom utbildningen

2.2 planera, genomföra, analysera och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen

2.3 söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel

- 2.4 skriva och bearbeta texter enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm
- 2.5 läsa högt inför en grupp samt muntligt fritt presentera ett förberett innehåll
- 2.6 förklara hur man som förskollärare/grundlärare/ämneslärare kan följa upp och analysera barns/elevs lärande och utveckling
- 2.7 planera, genomföra, analysera och redovisa observation gällande yrkesrollen
- 2.8 etablera kontakt med barn/elever och i samråd med VFU-lärare leda lärandesituationer i förskola/grundskola
- 2.9 inta en ledarroll genom att visa ansvar, intresse och engagemang för läraruppdraget
- 2.10 kommunicera kursens innehåll genom att med barn/elever och yrkesverksamma/kollegor använda ämneskunskaper, ämnesdidaktiska begrepp och relevant yrkesspråk
- 2.11 visa kunskap inom praktiska och estetiska områden samt förmåga att omsätta denna i estetiska läroprocesser för barn/elever

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 redogöra för och ta ställning till förskolans/grundskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- 3.2 beskriva och dra slutsatser utifrån kurslitteratur om hur klass, genus och etnicitet påverkar barn/elevs villkor och identiteter i förskola/grundskola
- 3.3 ta ställning till det egna yrkesvalet

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- workshops
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning
- studiegruppsarbete

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

(IN01) Barns/elevs utveckling och lärande

Parvis skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2

Högskolepoäng: 8,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN02) Yrkesidentitetsportfolio

Individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 2.7

Högskolepoäng: 2,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN03) VFU-uppgift Estetiska läroprocesser

Individuell skriftlig inlämning, verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.4, 2.11

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(IN04) Vetenskaplig metod observation

Skriftlig grupp-inlämning

Lärandemål: 2.4, 2.7

Högskolepoäng: 1,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ01) Talverkstäder

Muntlig framställning enskilt och i grupp

Lärandemål: 2.5

Högskolepoäng: 2,0

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ02) VFU

Verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.8, 2.9, 2.10, 3.3
Högskolepoäng: 3,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RE01) Vetenskaplig metod intervju

Muntlig och skriftlig gruppredovisning
Lärandemål: 2.2, 2.4
Högskolepoäng: 2,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE01) Seminarium Kollegialt lärande

Muntligt och skriftligt gruppseminarium
Lärandemål: 2.7
Högskolepoäng: 1,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE01) Salstentamen Regler kring upphovsrätt och sekretess

Individuell datorskriven salstentamen
Lärandemål: 1.6
Högskolepoäng: 1,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(TE02) Salstentamen Språkutveckling

Individuell datorskriven salstentamen
Lärandemål: 1.5
Högskolepoäng: 4,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(TE03) Salstentamen Flerspråkighet

Individuell datorskriven salstentamen
Lärandemål: 1.5
Högskolepoäng 5.0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevs säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts. Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§). Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Almström Persson, Gunilla, Blomström, Vendela, Vogel, Anna & Wirdenäs, Karolina (2016). *Språk i samspel: retorik för pedagoger*. Stockholm: Aglaktuq (130 s)

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. 7., rev. och uppdaterade uppl. Stockholm: Liber, s. 305-339 (35 s)

Bengtsson, Mattias (2010). Olika sidor av klass. I Oskarson, Maria, Bengtsson, Mattias & Berglund, Tomas (red.) *En fråga om klass: levnadsförhållanden, livsstil, politik*. 1. uppl. Malmö: Liber, s. 12-22 (11 s)

- Bie, Kristin (2014). *Reflektionshandboken för pedagoger*. 1. uppl. Malmö: Gleerups (122 s)
- Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (2015). *Akademiskt läsande och skrivande*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap. 1-4, 6 (143 s)
- Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. 1. uppl. Stockholm: Liber (128 s)
- Burman, Anders (2014). *Pedagogikens idéhistoria: uppfostringsidéer och bildningsideal under 2 500 år*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (296 s)
- Cronqvist, Marita (2015). *Yrkesetik i lärarutbildning - en balanskonst*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2015, s. 144-170 (27 s)
- Dahlstedt, Magnus & Olsson, Maria (2013). *Utbildning, demokrati, medborgarskap*. Lund: Gleerups förlag, kap. 1, 4-6 (92 s)
- Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 2, 3, 4; s. 21-28, 30-46, 47-69 (47 s)
- Elmeroth, Elisabeth (2017). *Möte med andraspråkslever*. Lund: Studentlitteratur, s. 7-91 (84 s)
- Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap 10 (6 s)
- Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad. Skola, etnicitet och institutionell praktik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (191 s)
- Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och kultur (376 s)
- Håkansson, Gisela & Norrby, Catrin (2015). *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur, kap. 5 (30 s)
- Hård af Segerstad, Ylva & Sofkova Hashemi, Solvana (2007). *Elevernas skriftspråkande i skolan och nya medier: slutrapport från projektet "Att lära sig skriva i IT-samhället"*. Göteborg: Institutionen för lingvistik, Göteborgs universitet (12 s)
- Ihrskog, Maud (2006). *Kompisar och kamrater: barns och ungas villkor för relationskapande i vardagen*. Diss. Växjö: Växjö universitet, 2006, kap. 6-11 (82 s)
- Kinnunen, Susanna & Einarsdóttir, Johanna (2013). Feeling, wondering, sharing and constructing life: aesthetic experience and life changes in young children's drawing stories. *International Journal of Early Childhood*, 11/2013, Volym 45, no 3, s. 321-332 (12 s)
- Liberg, Caroline, Hyltenstam, Kenneth, Myrberg, Mats, Frykholm, Clas-Uno, Hjort, Madeleine, Nordström, Gert Z, Wiklund, Ulla & Persson, Magnus (red.) (2007). *Att läsa och skriva: forskning och beprövad erfarenhet*. [Rev. uppl.] Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, kap. 3 (25 s)
- Lundgren, Ulf P., (2014) Läroplansteori och didaktik- framväxten av två centrala områden. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 3., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur, kap 5, s. 139-142
- Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010*. (2010). Stockholm: Skolverket (16 s)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket (279 s)
- Nilsson, Björn (2016). *Samspel i grupp: introduktion till gruppdynamik*. 2., omarb. och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur (187 s)
- Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar. Könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs Universitet, kap. 5-10, s. 65-163 (99 s)
- Orlenius, Kennet & Bigsten, Airi (2008). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag*. 2. uppl. Hässelby: Runa (157 s)
- Oskarson, Maria, Berglund, Tomas & Bengtsson, Mattias (red.) (2010). En fråga om klass. I Oskarson, Maria, Bengtsson, Mattias & Berglund, Tomas. *En fråga om klass: levnadsförhållanden, livsstil, politik*. 1. uppl. Malmö: Liber, s. 7-12 (6 s)
- Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2013). *Inkludering och målpuppfyllelse: att nå framgång med alla elever*. 2. uppl.

Stockholm: Liber (utdrag, ca 100 s)

Svenska skrivregler. 3., [utök.] utg. (2008). Stockholm: Liber, s. 14-24; 24-27; 67-70 (16 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening*. Lund: Studentlitteratur, kap. 1-4, 9 (126 s)

Utbildning för nyanlända elever. (2016). Stockholm: Skolverket (58 s)

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur (152 s)

Wiklund, Ulla (2009). *När kulturen knackar på skolans dörr*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio (112 s)

Yrkesetik i vardagen [Elektronisk resurs]: ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund (12 s)

Öhlin, Mira (2010). Samhällsklassernas utbildningshorisont: är utbildning ett fritt val? I Oskarson, Maria, Bengtsson, Mattias & Berglund, Tomas (red.) *En fråga om klass: levnadsförhållanden, livsstil, politik*. 1. uppl. Malmö: Liber, s. 42-57 (16 s)

Øksnes, Maria (2011). *Lekens flertydighet: om barns lek i en institutionaliserad barndom*. 1. uppl. Stockholm: Liber (200 s)

Tillkommer artiklar (50 s)

Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärares anvisningar.

Programspecifik litteratur:

Förskolläraryrket, 210 hp

Engdahl, Ingrid & Ärleman, Eva (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet*. Stockholm: Liber, kap. 1-8 (130 s)

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (red.) *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & kultur, s. 21-38, 192-207, 229-252 (58 s)

Grundläraryrket med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp

Persson, Sven & Riddersporre, Bim (red.) (2011). *Utbildningsvetenskap för grundskolans tidiga år*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur, s. 13-20, 25-39, 44-68, 73-88, 93-109 (81 s)

Pihlgren, Ann S. (2015). *Fritidshemmet och skolan - det gemensamma uppdraget*. Lund: Studentlitteratur, s. 13-67, 101-156, 199-261 (171 s)

Grundläraryrket med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 3., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur, kap 4, s. 101-135, kap 8, s. 335-355, kap 12, s. 417-447, kap 13, s. 448-470, kap 14, s. 471-485, kap 19, s. 613-634, kap 21, s. 663- 687 (172 s)

Grundläraryrket med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 3., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur, kap 4, s. 101-135, kap 8, s. 335-355, kap 12, s. 417-447, kap 13, s. 448-470, kap 14, s. 471-485, kap 19, s. 613-634, kap 21, s. 663- 687 (172 s)

Ämnesläraryrket för grundskolans årskurs 7-9: svenska, engelska, svenska som andraspråk, 270 hp

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 3., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur, kap 4, s. 101-135, kap 8, s. 335-355, kap 12, s. 417-447, kap 13, s. 448-470, kap 14, s. 471-485, kap 19, s. 613-634, kap 21, s. 663- 687 (172 s)

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i följande utbildningsprogram:

- Föskollärarytbildning, 210 högskolepoäng
- Grundlärarytbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 högskolepoäng
- Grundlärarytbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 högskolepoäng
- Grundlärarytbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 högskolepoäng
- Ämneslärarytbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska, engelska, svenska som andraspråk, 270 högskolepoäng